

Rozhovor s Geraldem Hütherem pro kongres německých ředitelů škol 21.-23.3.2019

(Rozhovor vedla Kathrin Wagner, přeložil Dušan Jílek)

Společně tvořit dobrou školu – podporovat rozvoj potenciálu v celém školním týmu

Zabýváte se preventivním výzkumem. Co přesně to je?

Gerald Hüther: Jako preventivní opatření shrnujeme všechna opatření, která vedou k zabránění chybného vývoje. To se může týkat tělesných vývojových procesů (vadné držení těla, špatné stravování, nedostatek pohybu) stejně jako procesů motorických, senzorických, intelektových, sociálních a psychoemociálních. Hlavní roli na všech těchto úrovních hraje mozek.

Neurobiologický preventivní výzkum tedy hledá možnosti, jak lépe než dosud poznat a pochopit centrální nervové řídicí mechanismy a jak díky tomuto poznání vhodnými zásahy zabránit špatnému vývoji. Jedním z příkladů je ztráta naší vrozené radosti z učení. To je fatální chybný vývoj s dalekosáhlými důsledky.

Vyzýváte ke kultuře setkávání. Co tím myslíte?

Gerald Hüther: Způsob, jak lidé tvoří svůj život a jak spolu vycházejí, není vrozený, nýbrž je to kulturní výsledek předávaný často nevědomě z generace na generaci. Všude tam, kde společný život určují mocenské a organizační struktury, vzniknou velmi lehce vztahy objektové, které zabrání tomu, aby se osoby zapojené do takových struktur potkávaly jako subjekty.

Místo toho mají tito lidé sklon k tomu, aby ze sebe vzájemně dělali objekty svých momentálních očekávání a záměrů, svých hodnocení a poučování, svých opatření a nařízení.

Plodná kultura vzájemného setkávání může vzniknout jen tehdy, když se podaří změnit tyto objektové vztahy na skutečné setkávání se subjektem se subjektem.

Chtěl byste, aby byly vytvářeny podmínky, které vedou k rozvíjení lidského potenciálu. Jak vypadají takové podmínky? Jak mají vypadat pro děti a žáky?

Gerald Hüther: Jakmile se lidé začnou potkávat vzájemně jako subjekty, je rozvoj potenciálu, který je v těchto lidech uložený, nevyhnutelný.

Konkrétně to znamená: Učitelé musí přestat hodnotit své kolegy, ředitele školy, rodiče i žáky. Ředitelé škol musí učitele, rodiče a žáky pozvat, povzbudit a inspirovat k tomu, aby hledali společná řešení, kterými překonají vzájemné obviňování a která jim umožní konstruktivně spolupracovat.

Žádný žák by do budoucna neměl mít pocit, že je objektem poučování, naplňování něčích očekávání nebo hodnocení někým druhým.

Je těžké vědecké poznatky vašeho výzkumu předávat tak, aby se dala použít v denní praxi?

Gerald Hüther: Nemyslím, že by byl nějaký problém v přenesení nebo pochopení těchto poznatků. Co ale nastupuje – podobně jako ve všech jiných oblastech naší společnosti – to je problém realizace.

Že žák nemá být poučován a nesmí být hodnocen, to zjevně příliš zpochybňuje sebevímání řady pedagogů. Tento problém se potom pokouší řešit ignorancí, někdy tak, že z toho, kdo jejich postupy zpochybňuje, učiní objekt, který „shazují“.

Zasazujete se o společnost, ve které jsou lidé vnímáni nikoliv jako objekty, ale jako subjekty. Jak by se dalo něco takového zavést v naší společnosti, která žije rychle a povrchně?

Gerald Hüther: Pořád jsme ale tvůrci této společnosti, přinejmenším kultury vztahů, která vládne ve škole. Kdyby alespoň tam, ve škole, byli všichni zajedno, že rychlý a povrchní život dětem škodí, mohli by vzájemné soužití, a tím i školní život, upravit tak, aby byl udržitelný a šel do hloubky.

Ale na tom by se museli shodnout všichni účastníci, kteří školu tvoří, a pro všechny by tento aspekt musel být stejně důležitý, tedy musel by se stát společným požadavkem.

Výňatek z textu, kráceno.

Profesor Gerald Hüther vystoupí na konferenci Neurověda ve vzdělávání ve středu 3.4.2019 v Praze s přednáškou „Radost z učení“.

Více o konferenci na www.nerovedavevzdelavani.cz

Vstupenky jsou k zakoupení na e-shopu společnosti Everesta na <https://eshop.everesta.cz/>